

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра професійної освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень перший (бакалаврський)

спеціальність 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація (освітня програма) «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології»
(назва спеціалізації)

факультет водного господарства, будівництва та землевпорядкування

2019–2020 навчальний рік

Робоча програма політологія для
(назва навчальної дисципліни)

здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою
Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології
спеціальністю 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології

Розробники: доктор історичних наук, доцент, Черемісін О. В.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри професійної освіти
Протокол № 1 від “27” серпня 2019 року
Схвалено методичною комісією факультету водного господарства,
будівництва та землевпорядкування
(назва)

Протокол № від « » 2019 року
Схвалено на Вченій раді факультету водного господарства, будівництва та
землевпорядкування
Протокол № від. “ ” 2019 року

Завідувач кафедри (Берегова Г.Д.)
“ 27 ” серпня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2,5	Галузь знань <hr/> (шифр і назва) Освітня програма 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології (назва)	за вибором	
Змістових частин – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науко-во-дослідне завдання <u>Порівняльний аналіз програмних засад найбільш рейтингових політичних партій України</u> (назва)		2-й	
Загальна кількість годин – 75		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 3 год.	Освітній рівень: бакалавр	1-й	
		Лекції	
		22 год.	0 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	0 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
50 год.	0 год.		
Індивідуальні завдання: 14 - год.			
Вид і форма контролю: залік			

* Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 44 год. до 50 год.
для заочної форми навчання – 0 год. до 0 год.

6. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає в розвитку творчого мислення студентів, їх уміння самостійно аналізувати й пояснювати зміст та сутність політичних явищ і процесів, які відбуваються в Україні і за її межами.

Завдання:

- формування молодих людей як свідомих та відповідальних громадян держави;
- політична соціалізація студентства;
- розширення і поглиблення політичних знань молоді;
- засвоєння студентською молоддю норм цивілізованої політичної поведінки;
- розвиток творчого мислення студентів, їх умінь самостійно аналізувати й пояснювати суспільні явища, узагальнювати політичний досвід управління суспільством, прогнозувати політичні події;
- формування навичок аргументації поглядів, думок, оцінок та вибір політичних пріоритетів;
- формування культури політичного спілкування та умінь цивілізовано вирішувати конфліктні ситуації.

Як результат вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: основні поняття та категорії політичної науки, теорію та особливості сучасних суспільно-політичних процесів, складні і суперечливі проблеми політичного життя, тенденції розвитку політичних явищ на вітчизняних просторах та на міжнародній арені.

вміти: синтезувати набутті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну культуру; творчо застосовувати набутті знання при аналізі неополітичних реалій суспільного життя, формувати власну науково обґрунтовану позицію стосовно актуальних політичних проблем сьогодення.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістова частина 1. Теоретико-методологічні основи політології

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.

Сутність та зміст політики. Суб'єкти та об'єкти політики. Основні функції політики. Засоби та рівні функціонування політики. Види політики.

Політологія як наука, як система знань. Об'єкт, предмет і функції політології. Теоретична та прикладна політологія. Категорії політології. Методи політичних досліджень. Структура курсу «Політологія» та його задачі.

Тема 2. Основні джерела політології.

Історичні умови виникнення соціально-політичної думки. Історичні умови виникнення соціально-політичної думки. Політичні вчення Стародавнього світу. Соціально-політичні погляди Середньовіччя. Соціальні та політичні концепції Нового часу. Розвиток сучасної світової політичної думки.

Політичні ідеї мислителів княжої доби. Політичні погляди в Україні козацько-гетьманського періоду. Українська політична думка XIX ст. Проблеми демократії, національного відродження і державності у суспільній думці України кінця XIX – початку XX ст. Надбання сучасної вітчизняної політичної науки.

Тема 3. Влада як центральна категорія політології.

Політична влада як різновид суспільної влади, її особливості. Основні риси політичної влади: легальність, легітимність, верховенство, дієвість, твердість, ефективність. Форми політичної влади. Державна влада – ядро політичної влади. Функції, типи та шляхи досягнення політичної влади. Проблеми легітимності політичної влади в Україні.

Тема 4. Людина і політика.

Особа як суб'єкт і об'єкт політики. Політична соціалізація. Типи осіб відповідно до їх активності в політичному житті. Політичне функціонування. Політична участь, її типи і форми. Політичне відчуження і його причини.

Політична еліта, її характерні ознаки. «Відкриті» і «закриті», легітимні і нелегітимні типи політичних еліт. Функції політичної еліти. Політична еліта сучасної України.

Суть політичного лідерства, його рівні, функції і типологія. Основні риси і вимоги до політичного лідера.

Змістова частина 2. Політичне життя та політична система суспільства. Міжнародна політика

Тема 1. Політичне життя як об'єкт дослідження політичної науки.

Сутність та зміст політичного життя. Функціональні форми політичного життя. Стабільне та нестабільне політичне життя. Політичні конфлікти і кризи. Риси сучасного політичного життя.

Поняття «політична система суспільства». Основні компоненти політичної системи суспільства, їхня роль та завдання. Функції політичної системи. Моделі, типи політичних систем сучасного світу. Протиріччя та тенденції розвитку політичної системи в теперішніх умовах розвитку українського суспільства.

Тема 2. Держава – базовий інститут політичної системи.

Генезис та сутність держави. Місце і роль держави в політичній системі. Внутрішні й зовнішні функції держави. Структура сучасних держав та їх типологія. Форми державного правління. Форми державного устрою. Демократичні та не демократичні політичні режими, їхні ознаки. Суть та принципи правової держави. Громадянське суспільство. Громадянське суспільство і правова держава як основа демократії. Особливості соціальної держави. Державотворення в Україні, його перспективи.

Тема 3. Політичні партії та громадські об'єднання.

Партія як інститут політичної системи. Історичні умови та етапи розвитку політичних партій. Сутність, функції й класифікація сучасних політичних партій. Партійні системи та їх типи. Становлення багатопартійності в суверенній українській державі. Правові основи діяльності політичних партій в Україні.

Місце і роль громадських об'єднань у політичному житті суспільства. Структура громадських об'єднань. Громадські організації, громадські органи та громадсько-політичні рухи, їхня типологія і функції. Основи діяльності громадських об'єднань.

Тема 4. Політична культура, свідомість та ідеологія.

Визначення та поняття «політична культура». Історичні типи політичної культури. Компоненти політичної культури. Функції політичної культури. Особливості формування політичної культури різних соціальних груп, її вплив на соціалізацію особистості. Риси політичної культури сучасного українського суспільства.

Політична свідомість як опосередковане відображення політичного життя суспільства. Структура, рівні та типи політичної свідомості.

Поняття ідеології, її цінності та функції. Стадії розвитку ідеології. Основні ідейно-політичні течії, їх види та інституціоналізація. Політична ідеологія та національний інтерес. Проблеми ідеологічного забезпечення соціально-економічних та політичних перетворень в Україні.

Тема 5. Міжнародні відносини і світовий політичний процес.

Світова політика як складна і суперечлива система міжнародних відносин. Поняття міжнародних відносин їх види. Суб'єкти міжнародних відносин. Міжнародна політика (світовий політичний процес): суть, цілі, функції. Принципи та основні форми міжнародної політики. Роль, завдання, засоби держави в реалізації міжнародної політики. Діалектика внутрішньої та зовнішньої політики. Міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних загроз. Нові тенденції у світовому розвитку. Україна на міжнародній арені.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових частин і тем	Кількість годин											
	Лекційна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
л		п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістова частина 1. Теоретико-методологічні основи політології												
Тема 1. Політологія як навчальна дисципліна	11	2	2		2	5						
Тема 2. Держава	16	2	2		2	10						
Тема 3. Влада	11	2	2		2	5						
Тема 4. Політична система	9	2	2		2	5						
Тема 5. Історія політології		2	2									
ІНДЗ												
Разом за змістовою частиною 1	47	10	10		8	25						
Змістова частина 2. Політичне життя та політична система суспільства. Міжнародна політика												
Тема 1. Політичне життя як об'єкт дослідження політичної науки	9	2	2		2	5						
Тема 2. Держава – базовий інститут політичної системи	9	4	4		2	5						
Тема 3. Політичні партії та громадські об'єднання	11	2	2		2	5						
Тема 4. Політична культура, свідомість та ідеологія	7	2	2			5						
Тема 5. Міжнародні відносини і світовий політичний процес	7	2	2			5						
ІНДЗ												
Разом за змістовою частиною 2	43	12	12		6	25						
Усього годин	90	22	22		14	50						

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціологія як наука і навчальна дисципліна	2
	Суспільство	2
	Особистість	2
	Шлюб та сім'я	2

	Економіка	2
	Політика і політична наука	2
2	Основні джерела політології	2
3	Влада як центральна категорія політології	2
4	Людина і політика	2
5	Політичне життя як об'єкт дослідження політичної науки.	2
6	Держава – базовий інститут політичної системи суспільства	2
7	Політичні партії та громадські об'єднання	2

7. Темі лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна 1. Основні концепції політики. 2. Економічні, соціальні, духовні детермінанти політики. 3. Політика і мораль.	5
2	Тема 2. Основні джерела політології 1. Ідеї справедливості в політичних конструкціях представників у топічного соціалізму. 2. Н.Мак'явеллі – засновник світської політичної науки. 3. Основні школи та течії сучасної зарубіжної політології. 4. Духовно-моральний підхід до політики Г.Сковороди.	10
3	Тема 3. Влада як центральна категорія політології 1. Природа і джерела влади в дзеркалі сучасних політологічних концепцій. 2. Проблеми легітимності влади. 3. Вибори як найбільш цивілізований шлях досягнення державної влади.	5
4	Тема 4. Людина і політика 1. Політична соціалізація особи. 2. Права людини як критерій гуманізму в політиці. 3. Основні риси сучасного лідера.	5
5	Тема 5. Політичне життя як об'єкт дослідження політичної науки 1. Демократія в політичному житті сучасного суспільства. 2. Політичні конфлікти та шляхи їх вирішення. 3. Моделі політичних систем.	5
6	Тема 6. Держава – базовий інститут політичної системи 1. Основні теорії походження держави. 2. Державні інститути та органи. 3. Конституція України про структуру і напрямки розвитку національної держави. 4. Особливості формування громадянського суспільства в Україні.	5
7	Тема 7. Політичні партії та громадські об'єднання 1. Походження і формування партій (історичний аспект). 2. Правовий статус політичних партій в Україні. 3. Партійна система України. Перспективи розвитку. 4. Групи інтересів як складова політичної системи суспільства.	5
8	Тема 8. Політична культура, свідомість та ідеологія 1. Субкультура як відображення неоднomanітності суспільного життя. 2. Громадська думка як вияв масової політичної свідомості. 3. Проблеми ідеологічного забезпечення демократичних перетворень в Україні.	5
9	Тема 9. Міжнародні відносини і світовий політичний процес. 1. Міжнародний тероризм: виклик світовому співтовариству. 2. Магістральні вектори зовнішньої політики України.	5

3. Міжнародні структури та їхнє призначення.	
Разом	50

9. Індивідуальні завдання

1. Підготуйте реферат на тему: «Політична наука в сучасній Україні, її соціально-політичне значення і головні тенденції розвитку».
3. У чому Ви бачите проблеми взаємодії влади й опозиції в сучасній Україні? Підготуйте виступ з цього питання на практичне заняття.
3. Визначте складові іміджу політичного лідера та проаналізуйте основні методи його формування.
4. Складіть таблицю відмінностей громадських організацій і політичних партій за такими ознаками: мета, ставлення до влади, організаційна структура, членство.
5. Класифікуйте партії, що представлені в українському парламенті, за відношенням до влади та ідеологічним спрямуванням.
6. Складіть порівняльну таблицю характерних рис різних видів республіканського правління за такими ознаками: порядок формування уряду, обсяг повноважень президента, наявність посади прем'єр-міністра.
7. Підготуйте доповідь на тему: «Особливості формування громадянського суспільства в Україні».
8. Охарактеризуйте політичну культуру сучасної України за рівнем політичної участі, ідеологічним критерієм, ступенем відкритості, механізмом соціального регулювання.
9. У тезовому вигляді визначте перспективи свразійської геополітичної стратегії сучасної України.

10. Методи навчання

Лекції; бесіди; семінарсько-практичні, самостійні та індивідуальні заняття.

11. Методи контролю

Усне опитування, письмова перевірка знань, тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістова частина 1				Змістова частина 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
10	15	10	10	10	15	10	10	10	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових частин

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	зараховано
82-89	B	добре – вище середнього рівня з кількома помилками	
74-81	C	– в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
64-73	D	задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	
60-63	E	– виконання задовольняє мінімальні критерії	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни – необхідна серйозна подальша робота	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Вдовиченко Є.В., Герасименко М.В. Короткий словник політологічних понять та термінів – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2008. – 66 с.
2. Вдовиченко Є.В., Герасименко М.В. Біографічний довідник з політології. – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2009. – 67 с.
3. Вдовиченко Є.В., Герасименко М.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з вивчення курсу «Політологія» для студентів заочної, екстернатної та дистанційної форм навчання аграрного закладу вищої освіти. – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2010. – 124 с.

4. Герасименко М.В. Тести, логічні завдання та проблемні питання з навчальної дисципліни «Політологія» (навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів). – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2009. – 89 с.
5. Герасименко М.В. Плани семінарсько-практичних занять з політології для студентів усіх форм навчання аграрного закладу вищої освіти. – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2012. – 30 с.
6. Герасименко М.В. Політологія. Методичні рекомендації щодо виконання плану семінарсько-практичних занять для студентів усіх форм навчання аграрного закладу вищої освіти. – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2013. – 30 с.
7. Герасименко М.В. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з політології для студентів усіх форм навчання аграрного закладу вищої освіти. – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2013. – 30 с.
8. Герасименко М.В. Політологія. Тестові завдання для поточного контролю знань. – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2014. – 63 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Антоненко В.Г., Бабкін В.Д., Бабкіна О.В. та ін. Політологія: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: ВЦ «Академія», 2006.
2. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: навч. посібник – 7-ме вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008.
3. Короткий оксфордський політичний словник. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005.
4. Кудряченко А.І., Калінічева Г.І., Костиця А.А. Політична історія України ХХ століття. – К.: МАУП, 2006.
5. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Навч. посіб. для студентів вищих закладів освіти. – 5-те вид., вип. і доп. – Львів: «Магнолія 2006», 2008.
6. Погорілий Д.С. Політологія: кредитно-модульний курс. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури. Фірма «Інкос», 2008.
7. Політологія: Підручник / За ред. М.М.Вегеша. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008.
8. Політологія: Підручник / За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка. – 3-тє вид., перероб., доп. – К.: Видавничий центр «Академія», 2006.
9. Рудакевич О.М. Політологія. Лекції, семінари, самостійна робота: Навчальний посібник. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2006.
10. Рудич Ф.М. Політологія. – К.: Либідь, 2006.

Допоміжна

1. Аристотель. Політика. – К., 2003.
2. Бжезинський З. Выбор. Мировое господство или глобальное лидерство. – М., 2006.
3. Вдовиченко Є.В. Політичні партії України та правові основи їхньої діяльності. – Херсон: РВВ «Колос», 2009. – 47 с.
4. Вдовиченко Є.В., Герасименко М.В. Організація Об'єднаних Націй: історія створення, структура та сучасний етап діяльності. – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2009. – 46 с.
5. Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. – К.: Генеза, 2006. – 395 с.
6. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф.М. Рудича. – К.: Парламентське видавництво, 2006.
7. Дюверже М. Политические партии. – М.: «Парадигма», 2005.
8. Загальна декларація прав людини // Права людини. Міжнародні договори України; Декларації, документи / Ю.К. Качуренко. – 2-е вид. – К., 1992.
9. Класики політичної думки. Збірник. – К., 2002.
10. Леонард М. ХХІ век – век Европы. – М.: «АСТ», 2006.
11. Макиавеллі Н. Государь. – Минск: «Харвест», 2004.
12. Орлик П. Пакти й Конституції законів та вольностей Війська Запорозького // Філософія політики: Хрестоматія: У 4 т. – К., 2003. – Т.1. – С.359-363.
13. Павроз А.В. Группы интересов и лоббизм в политике. – СПб.: Изд-во С-Петербур. ун-та, 2006.
14. Платон. Государство / Избранное. – М.: «АСТ», 2004.
15. Тоффлер Э. Метаморфозы власти. – М.: «АСТ», 2003.
16. Тоффлер Э., Тоффлер Х. Война и антивоенная. – М.: «АСТ», 2005.
17. Україна в процесах міжнародної інтеграції / За ред. В.Р.Сіденка. – Х., 2003.
18. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек. – М.: «АСТ», 2004.
19. Фукуяма Ф. Сильное государство. – М.: «АСТ», 2006.
20. Хантингтон С. Кто мы? Вызовы американской национальной идентичности. – М., 2004.

15. Інформаційні ресурси

1. Аня Світа. Предмет політології: основні підходи до його визначення [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://postua.info/Svita.htm>
2. Політологія [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B3%F2%D0%9E%D0%B3%FF>

3. Політологія: структура та функції, методологія, закони та категорії [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/politolog/17555/>
4. Політологія як наука [Електр. ресурс]. – Режим доступу: http://referatrepeticor.ua/Політологія_як_наука
5. Політологія - Онлайн бібліотека [Електр. ресурс]. – Режим доступу: http://ualib.com.ua/b_137.htm
6. Політологія в системі суспільних наук [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/politolog/1.htm>
7. Політологія – Дистанційний курс [Електр. ресурс]. – Режим доступу: http://kni-knizhcoz.ua/publ/gumanitarni_disciplini/politologija/4-1-0-23
8. Політичне лідерство [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://diplom-na5.com.ua/Politologiya.html>
9. Політологія для політика і громадянина [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://mlib.org.ua/politologiya-dlya-politika-i-gromadyanina.html>
10. Сучасні політичні партії в Україні [Електр. ресурс]. – Режим доступу: http://www.molodist.in.ua/index.php?option=com_rtkdownloads&view=file&Itemid=97&id=281:—